

Net.art, una nova experiència creativa

Joan Vallès

L'avenç en el programari informàtic i la lluita per aconseguir eines més amables i assequibles a tothom han facilitat que molts artistes s'impliquin en aquests mitjans i els utilitzin per investigar i elaborar nous productes artístics que articulen uns discursos creatius necessàriament innovadors, amb resultats artístics immaterials —aspecte diferenciador dels productes convencionals— que presenten la virtualitat, la interactivitat, la comunicació, la difusió, etc. com a elements que permeten generar interaccions significatives entre l'artista i el seu públic.

La utilització dels mitjans tecnològics en la creació artística

«...podríamos afirmar que lo más importante y definitorio de todas estas nuevas tendencias investigativas en el arte actual es, sin lugar a dudas, la inmaterialidad de la naturaleza de la obra de arte, su desobjectualización, debido a la condición digital de la información. La imagen ya no es algo material, dependiente de luz o de la materia pictórica o pigmentaria, sino que su naturaleza es ahora eléctrica, matemática, algebraica. Está constituida por puntos coordinados o fórmulas matemáticas contenidas en la memoria inmaterial del ordenador, de la tecnología electrónica que es siempre susceptible de convertirse en luz, en pigmento, o en materia en un momento determinado, a voluntad del artista». José Ramón Alcalá (1999). «Cultura, Modelo y Creación en el Tercer Milenio». Revista *Componente Norte*, núm. 4. Consejería de Cultura y Deporte. Gobierno de Cantabria.

La utilització de les tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC) està, per tant, revolucionant el món de la creació artística com ho va fer la fotografia en el seu moment. Aquestes tecnologies i els nous processos comunicacionals són una eina molt efectiva en la concepció, creació i difusió de noves formes artístiques ben allunyades de qualsevol estereotip tradicional.

Art electrònic, *media art*, art electrogràfic, *net.art*, etc., són denominacions utilitzades per definir aquests nous corrents artístics que presenten el format digital com a comú denominador de les seves creacions. A aquest potencial estètic que permet la combinatòria art i tecnologia ens cal afegir-hi les noves formes de difusió en línia (Internet) i fora de línia (CD-ROM, DVD).

Les potencialitats que permet la integració art-tecnologia fan necessaris el disseny i l'aplicació d'intervencions formatives que garanteixin la utilització activa dels nous mitjans tecnològics. Actualment ja hi ha experiències educatives adaptades a aquests nous corrents creatius, i sembla ser que a les nostres comarques podrem gaudir ben aviat d'una nova facultat de belles arts centrada inicialment en aquestes necessitats.

El proper mes de novembre està previst que es presenti a Olot l'exposició corresponent al Certamen de Arte Gráfico para Jóvenes Creadores 2001, que ha estat organitzat per la Calcografía Nacional. Es dona el cas que la imatge guanyadora en aquest concurs correspon a una obra que s'ha generat mitjançant processos electrogràfics, processos que formen part del gravat i l'estampació en un sentit ampli i actualitzat.

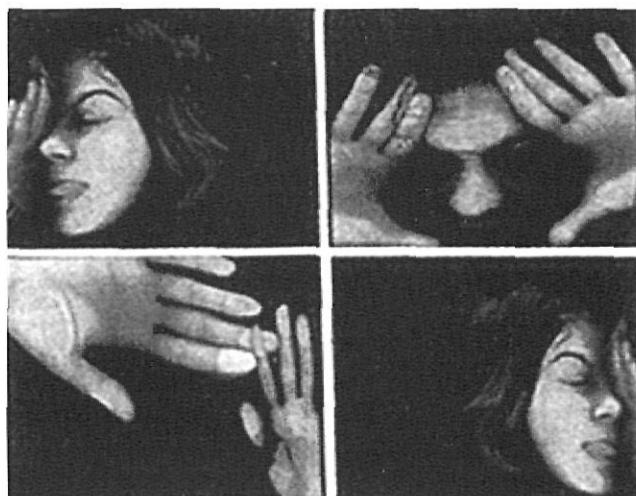
El gravat guanyador, *Dentro de ti...*, 2001, ha estat realitzat mitjançant digitalització i manipulació d'imatges amb Photoshop 5.0 i impressió digital amb impressora de raig de tinta sobre paper fotogràfic mat de 600x400 mm.

Dentro de ti... 2001.

Patricia Azahara García Galiot

Córdoba, 1978. Facultad de BBAA, Salamanca.

També coincidint amb l'oferta d'exposicions, premis i actes relacionats amb l'art del gravat que es realitza a Olot durant el mes de novembre –p.d'a. Prova d'Artista. 30 dies de Gravat a Olot–, està previst presentar l'exposició del 1r Concurs Internacional de Gravat Digital gr@vat.olot, adreçat als artistes que realitzen els seus gravats mitjançant processos electrogràfics.

Dentro de ti... 2001, de Patricia Azahara García Galiot, gravat guanyador del Certamen per a Joves Creadors del 2001.

Net.art, una breu però intensa història

El terme utilitzat per anomenar l'art de la Xarxa, *net.art*, no ha estat en el seu origen una definició de laboratori, sinó que és el resultat d'un accident o fallada del programari que es produí el desembre de 1995 en la transmissió d'un missatge electrònic enviat a l'artista eslovè Vuk Cosic. Entre la multitud de signes indesxifrables que contenia aquell text apareixia un terme amb una certa legibilitat: *net.art*. A partir d'aquell moment Cosic començà a utilitzar-lo per definir les manifestacions artístiques d'art a la Xarxa i en poc temps passà de l'anonimat a ser mundialment acceptat.

A. Mercader diu respecte del *net.art*: «Quan els zeros i els uns del llenguatge digital es combinen de forma creativa i s'envien per la Internet, tenim art en línia o *net.art*».

Per ampliar informació sobre aquesta qüestió podem consultar una interessant història de l'art a Internet que Rachel Greene va publicar com a «Web work, a history of Internet art» en el núm. 9 d'*Artforum International*, i a la qual podem accedir en versió castellana a la pàgina d'Aleph. (http://aleph-arts.org/pens/greene_history.html).

Segons Natalie Booychin, Internet s'ha convertit en un material a l'abast, dúctil, ràpid i, el més important per ser accessible a tothom, barat!... que ha caigut en mans dels artistes.

El *net.art* va ser concebut inicialment com una alternativa amb la pretensió d'allunyar-se d'estereotips i imposicions institucionals; el «territori» utilitzat permetia defensar aquesta llibertat. Actualment aquestes expectatives estan en permanent contradicció, en ser cada cop més institucionalitzada la producció i divulgació d'aquestes obres.

Webs, net.artistes i net.art

Els canvis més significatius de la nova producció artística es produeixen en relació amb el seu caràcter obert. El fet que pugui ser observat per qualsevol internauta, sigui on sigui i sempre que vulgui, possibilita un autèntic museu

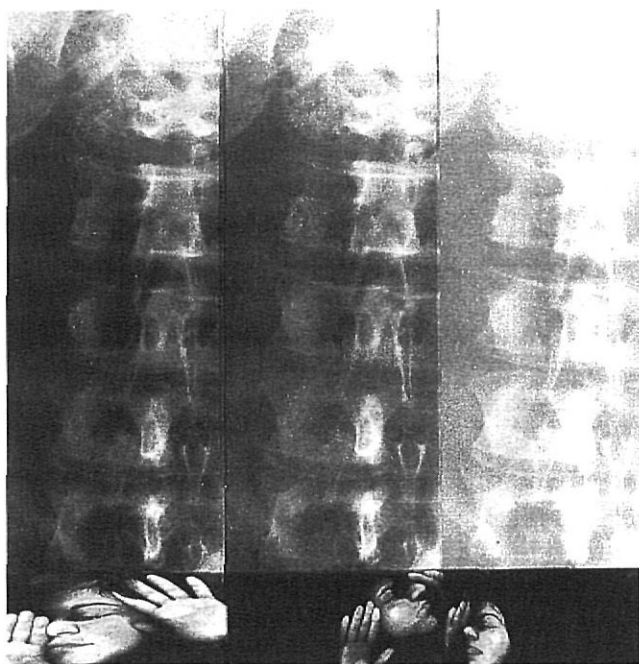
virtual. La Xarxa és per tant un suport que permet crear, contemplar i divulgar objectes artístics i informació relacionada amb el *net.art*.

De fet podríem considerar una contradicció parlar d'aquest corrent amb els mitjans analògics convencionals, ja que el *net.art* existeix, es difon, s'enriqueix amb i per la Xarxa. Per tant, és del tot necessari presentar algunes de les adreces web corresponents a espais virtuals on es dona referència dels *net.artistes*, s'hostatgen produccions d'art electrònic i es presenten revistes d'art en línia que ofereixen algunes dades al respecte.

MIDE

El Museu Internacional d'Electrografia (MIDE) de Cuenca és un museu d'art contemporani i un centre d'investigació artística que depèn de la Universitat de Castella-la Manxa. El seu fons documental disposa d'obres de referència respecte a l'art electrogràfic, les cre-

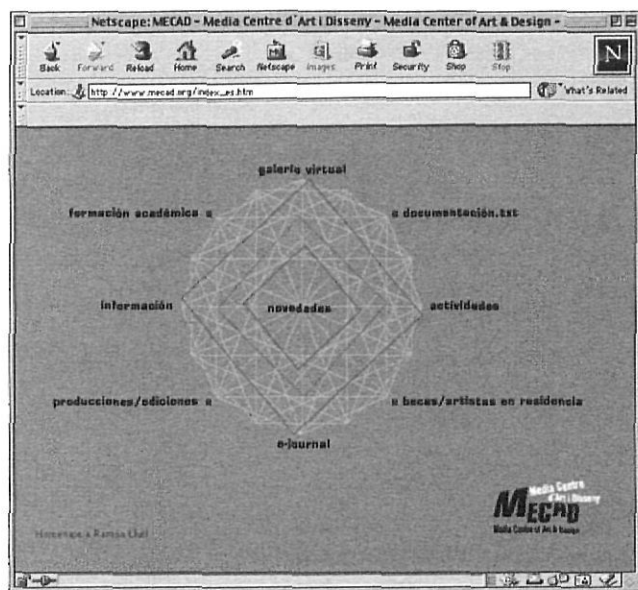
Dentro de ti... 2001 ha estat realitzat mitjançant digitalització i manipulació d'imatges i impressió digital sobre paper fotogràfic.

acions infogràfiques, multimèdia i el net.art; també disposa de laboratoris i tallers per a la creació artística amb les noves tecnologies digitals i una biblioteca-mediateca.

www.uclm.es/mide

MECAD

Aquest centre fou creat el setembre de 1998 a iniciativa de la Fundació-FUNDIT, institució que en 1989 va fundar l'Escola Superior de Disseny ESDI. El MECAD és un centre que té com a objectius la promoció i el suport a la producció d'obres de *media art*, i per això disposa d'una galeria virtual destinada a hostatjar aquells treballs artístics realitzats en els seus laboratoris de creació digital.

La creació de MECAD coincidí amb el llançament de la nova titulació superior en art electrònic i disseny digital que imparteix l'Escola Superior de Disseny ESDI i que pretén actualitzar els estudis d'art i disseny en funció de les noves tecnologies i de les orientacions estètiques actuals.

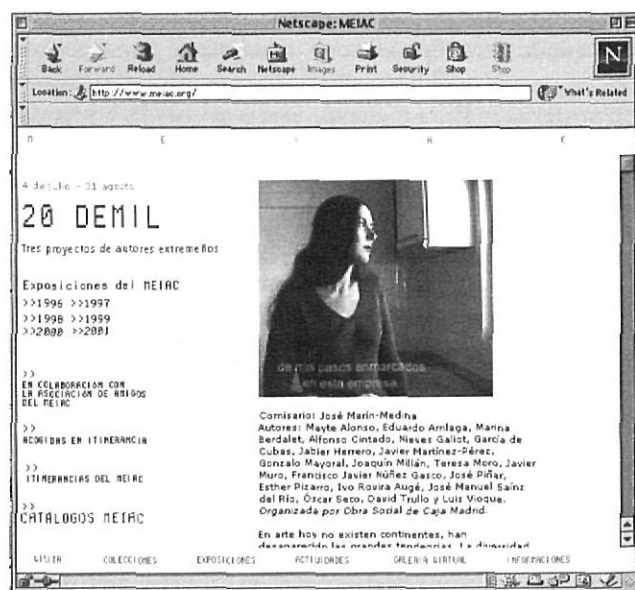
Aquesta titulació superior d'art electrònic i disseny digital abraça diversos camps: audiovisual (video-creació, animació digital, efectes visuals, etc.), multimèdia (obres interactives en CD-ROM, DVD i d'altres suports), imatge digital (fotografia digital, infografia) i xarxes de telecomunicació (net.art, webs interactives, etc.). El programa està estructurat en dos cicles: el primer, de tres cursos acadèmics amb matèries comunes, i el segon, estructurat en un curs més projecte (tesina) de caire especialitzat (art electrònic o disseny digital). Es dona el cas que aquest curs han finalitzat els estudis la primera promoció de «net.artistes» amb titulació oficial.

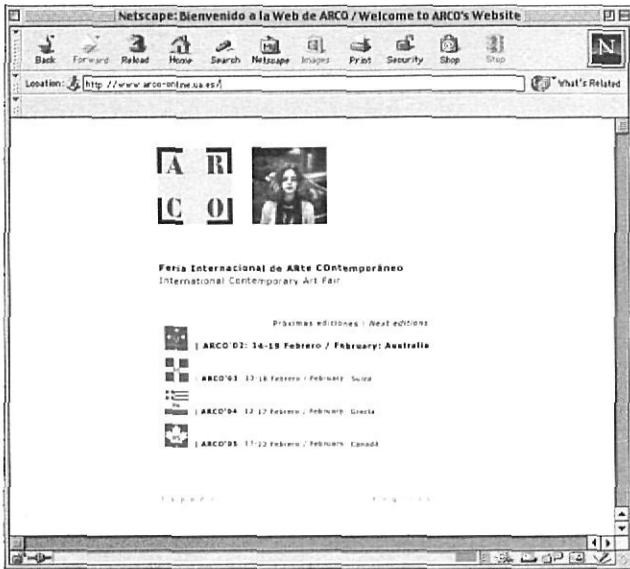
www.mecad.org

MEIAC

El Museu Extremeny i Iberoamericà d'Art Contemporani (MEIAC) disposa d'una galeria virtual per presentar els seus fons documentals d'art digital. De fet és el primer museu espanyol i un dels primers del món a iniciar una col·lecció d'art digital.

<http://www.meiac.org/>

ARCO

Aquesta passada vigèsima edició de la fira internacional d'art contemporani ARCO ha presentat una important mostra d'art digital, consolidant així fermament l'experiència de l'any anterior.

El projecte Arco.online, un entorn virtual realitzat per la Universitat d'Alacant, permet als internautes accedir a tots els continguts de la fira, als llocs web de totes les galeries que hi participen i fins i tot participar en fòrums en línia.

<http://www.arco-online.ua.es/>

Cal dir també que enguany s'han estrenat els primers premis de net.art «El futuro del arte, el arte del futuro», patrocinats pel diari *El Mundo* i dirigits a estimular i potenciar aquests nous suports creatius.

N'ha estat el guanyador l'artista eslovè Igor Stromažer, amb el treball titulat *Intima City*, on es combinen gràfics, fotografia, vídeo, etc. i que podem visitar a la pàgina:

<http://kid.kibla.org/%7Eintima/city/>

Tribe Gallery

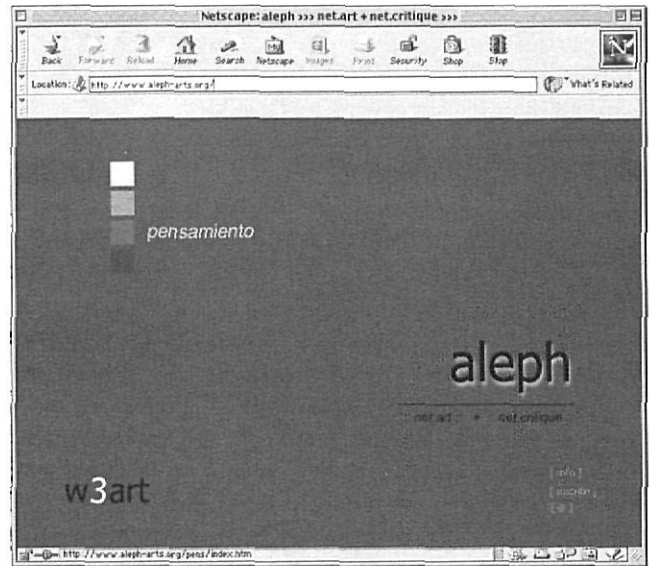
Aquesta galeria novaïorquesa presenta una panoràmica del net.art sota el nom «Dystopia+identity in the age of global communications», amb una selecció de propostes realitzada per *Cristine Wang*.

<http://www.tribes.org/dystopia/>

The 8th New York Digital Salon 2000

És la vuitena edició del Saló Digital de Nova York. La mostra itinerant que ha estat presentada a l'Estat espanyol consta de 88 obres d'art electrònic i ha recorregut diverses ciutats (Valladolid, Gijón, Madrid). Està previst presentar-la a Màlaga durant el mes d'agost.

<http://www.sva.edu/salon/>

Aleph

Pàgina molt interessant on es presenten propostes i produccions d'art electrònic, així com articles on s'analitzen profundament aspectes relacionats amb el net.art.

<http://aleph-arts.org>

Net.artmadrid.net

Sala del Centro Cultural Conde Duque on es presenten algunes propostes d'art digital. Aquest espai està dirigit per José Luis Brea i s'hi mostra una selecció d'obres de diferents artistes i que també poden visitar-se en línia.

<http://net.artmadrid.net/>

Walker Art Center

Aquest museu de Mineàpolis té un departament especialitzat en nous mitjans i va ser un dels primers museus que iniciaren una col·lecció d'art electrònic.

www.walkerart.com

Joan Vallès és professor d'arts plàstiques i disseny.

